

15.01.10

Naturklagenævnet
Rentemestervej 8
2400 København NV

Retlig klage over Kommuneplan 2009 – 2021 for Guldborgsund Kommune for så vidt angår rammeudlæg GEDS O3

Danmarks Naturfredningsforening (DN) skal hermed påklage, at Guldborgsund Byråd med vedtagelsen af Kommuneplan 2009-2021 udlægger et nyt rammeområde på Gedser Odde – GEDS O3 – under henvisning til, at der er tale om en videreføring af et allerede vedtaget rammeudlæg, hvad det ikke er.

Efter DNs opfattelse er rammeudlægget, der ligger i kystnærhedszonen klos op ad et Natura2000-område, i strid med Planlovens bestemmelser om at friholde kystområder for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængig af kystnærhed (§ 5a), idet der hverken foreligger særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering (§ 5b).

Derudover er der ikke i kommuneplanen redegjort for udlæggets påvirkning af Natura2000-området.

Endelig kræver en indsigelse fra Miljøcenter Roskilde området tilbageført til den retlige status, som området havde i den gamle kommuneplan, hvor der i følge Guldborgsund Kommune retligt ikke var udlagt et rammeområde på arealet.

Kommuneplanen

I Kommuneplan 2009-2021 for Guldborgsund Kommune udlægges et nyt rammeområde: *"GEDS O3 - Sydspidsen - Gedser Odde: Offentligt tilgængeligt område med mulighed for udstillingsvirksomhed med tilhørende aktiviteter herunder restaurant, cafe, kiosk og formidling. Bygningsmassen kan ikke forøges - ved nedrivning af bygningsmassen kan der højst opføres et tilsvarende antal m², disse må ikke placeres nærmere vandet end den eksisterende bygningsmasse.*

Max. antal etager, 1.

Max. bygningshøjde 6 m.

Arealet ligger i Landzone.

Arealet er omfattet af strandbeskyttelseslinjen. Se i øvrigt generelle rammebestemmelser." (Kommuneplan 2009-2021 for Guldborgsund Kommune).

Gedser Odde

Gedser Odde, Danmarks Sydspids, er et område med meget store naturværdier, og i takt med at forsvaret har fjernet alle sine funktioner på odden, er der opstået en mulighed for at genoprette et unikt uforstyrret naturområde til gavn for dyrelivet i det omgivende Natura2000-område og til glæde for almenheden.

Omvendt vil bibeholdelsen af en udslidt og uskøn kasernebygning og etablering af kiosk og restaurant være stærkt forstyrrende for de millioner af trækfugle, der hvert år passerer Gedser Odde, som anses for at være blandt de ti vigtigste trækfuglelokaliteter i Europa.

For øjeblikket ligger der to militære bygninger på Gedser Odde. Af disse vil den ene, der er stærkt truet af kystnedbrydning, blive fjernet i indeværende år. Den anden, der også er truet af kysterrosionen, er en udtjent og kondemnermandskabsbygning.

I 1994 blev mandskabsbygningen overtaget af Sydfalster Kommune, som ønskede at bruge den til kiosk og anden servicering af turister på odden.

I den forbindelse udarbejdede kommunen i 2004 et lokalplanforslag med integreret forslag til kommuneplantillæg. Dette blev imidlertid mødt med så mange indsigelser, bl.a. fra Storstrøms Amt, at byrådet trak begge forslag tilbage uden at vedtage dem.

Marinestationen blev forladt i 1989 og har siden henligget uden funktion og uden vedligeholdelse. Årsagen hertil er formentlig:

- at bygningen ligger på lejet jord, og at lejemålet udløber i 2023
- at bygningen inden for en overskuelig fremtid vil styrte i havet

Sagsforløbet

I 2009 bekendtgjorde Guldborgsund Kommune, at man havde planer om at indrette den gamle mandskabsbygning til "et fyrtårn for turismen i hele Gedser-området" med en forventning om op til 100.000 besøgende om året.

Efter DNs påpejning af det manglende plangrundlag og en efterfølgende klage til Naturklagenævnet opgav Guldborgsund Kommune nødtvungent en større ombygning, som man angiveligt ville have iværksat sommeren 2009.

Kommunen ønskede imidlertid ikke at opgive sine planer om et "turistfyrtårn". Dette på trods af at kommunens eget rådgivende organ, Grønt Råd, i enighed anbefalede kommunen at opgive planen om "turistfyrtårnet" på odden og i stedet placere udstillinger, restaurant og andet i et nærliggende herregårdsanlæg midt mellem Gedser Odde og Gedser by – uden for strandbeskyttelseslinjen og kun 1600 m fra rammeudlægget på odden.

Denne alternative placering imødekommes i øvrigt af, at Guldborgsund Kommune faktisk har udlagt en kommuneplanramme (GEDS O2), der til forveksling ligner rammeudlægget på odden (GEDS O3).

DN har desuden været uenig med Guldborgsund Kommune om, hvorvidt et rammeområde GEDS O3 er en videreføring af en gammel kommuneplanramme, og har gentagne gange i høringsfasen og altså inden vedtagelsen af den nye kommuneplan gjort både kommunens planafdeling og Miljøcenter Roskilde opmærksom på, at kommuneplanforslagets rammeområde GEDS O3 er et nyudlæg, der er i strid med Planlovens § 5b, idet det rammeudlæg, kommuneplanen hævdes at være en videreføring af, aldrig er blevet vedtaget (se Bilag 3).

Det væsentligste resultat af DNs henvendelser har været,

- at Guldborgsund Kommune i mail til DN af 21.08.09 skrev: "En nærmere gennemgang af legitimiteten af Sydfalsters Kommunes plangrundlag vil vi ikke gå nærmere ind i". Og videre: "**Uanset om tilvejebringelsen af de tidligere rammer er legitim eller ej har Guldborgsund kommune et ønske om at muliggøre nye tiltag på lokaliteten ved Gedser Odde (GEDS O3)**". (DNs fremhævning) (Se vedhæftede mail: Bilag 1)
- at Miljøcenter Roskilde i mail af 26.08.09 til DN skrev: "Vi har sammenlignet kommuneplanforslaget med den gældende kommuneplan for Sydfalster kommune og kan konstatere, at rammeområdet geografisk videreføres fra denne". Og videre: "**vi må her fra miljøcentrets side lægge til grund, at kommuneplanrammen er lovligt udlagt**". (DNs fremhævning) (Se vedhæftede mail: Bilag 2)
- at Guldborgsund Kommune i en mail af 06.01.10 skrev: "Efter en tur i arkivet har jeg ikke fundet en vedtagelse af rammen, det tyder tværtimod på **at den ikke er vedtaget** - for genvedtagelsen af Kommuneplanen (herunder evt. ændringer) lå samtidig med vedtagelsen af forslaget til lokalplan 58. Hvorfor en ramme ikke har kunne indarbejdes (og vedtages som en del af kommuneplanen). **Så vi må sige, at forslaget først er endeligt vedtaget ved indarbejdelse i og vedtagelse af Kommuneplan 2009-2021 for Guldborgsund Kommune.**" (DNs fremhævning) (Se vedhæftede mail: Bilag 3)

Forelagt Guldborgsund Kommunes svar på DNS nye forespørgsel af 06.01.10 kommenterer og konkluderer Miljøcenter Roskilde i mail af 07.01.10:

- *"Vi diskuterede sagen med kommunen, bl.a. i forbindelse med jeres henvendelse i høringsperioden. Vi har ikke haft mulighed for at dykke ned i kommunens arkiv for at finde ud af præcis hvilke rammer der er vedtaget hvornår. Vi har derfor alene forholdt os til ændringer i forhold til Kommuneplan 2004-2016, og påpeget overfor kommunen, at vi ikke kunne acceptere den ramme man foreslog i Kommuneplan 2009-2021, og **at man således ved vedtagelsen skulle indarbejde rammen fra Kommuneplan 2004 i Kommuneplan 2009.** Dette er kommunen gået ind på. Vi har således ikke mulighed for at forholde os til om rammen i sin tid er lovligt vedtaget - det er et spørgsmål, som Naturklagenævnet i givet fald må afklare."*
(DNS fremhævning) (Se vedhæftede mail med telefonnotat: Bilag 4)

DN må på baggrund af ovenstående konkludere, at der ikke er tale om videreførelse af et rammeområde fra den gamle kommuneplan, men om, at kommunen – som de selv skriver – har foretaget et nyudlæg. Dette er efter DNS opfattelse i strid med Planlovens bestemmelser. Miljøcenter Roskilde har ligeledes – uden at være klar over det – med sin beslutning om at lægge afgørende vægt på kommunens påstand om, at der var tale om en videreføring af en legal kommuneplanramme, godkendt et rammeudlæg, der strider mod Planlovens bestemmelser, men har dog fastslået, at man ikke ville tillade udvidelser i f. t. den gamle kommuneplan.

Om Planlovens § 5b

Efter DNS opfattelse er der således ikke belæg for, at de påtænkte formål ("*udstillingsvirksomhed med tilhørende aktiviteter herunder restaurant, café, kiosk og formidling*") nødvendigvis er afhængige af en kystnær beliggenhed - oven i købet inden for strandbeskyttelseslinjen. DN finder derfor, at ønsket om et rammeudlæg til de nævnte formål savner enhver planlægningsmæssig og funktionel begrundelse for kystnær lokalisering, og finder derfor, at rammeudlægget er i strid med Planlovens § 5b (hvad DN-Guldborgsund allerede i sit hørings svar af 28.08.09 til kommuneplanforslaget har gjort opmærksom på).

DN vil samtidig gøre opmærksom på, at Guldborgsund Kommune har udlagt et område (GEDS O2) på Friisenfeldt – kun 1600 m fra rammeområde GEDS O3 – til samme formål. Bygningerne her udgør et fornuftigt alternativ til den nedlagte marinestation på odden. De ligger tilbagetrukket fra kysten – uden for strandbeskyttelseslinjen – og midt mellem Gedser by og Gedser Odde.

I rammebeskrivelsen for området (GEDS O2) hedder det:

- *"Offentlige kulturelle formål. Området må kun anvendes til kulturcenter og dertil naturligt tilknyttede faciliteter, såsom restaurant, café, kursusvirksomhed, friluftsscene, park, skulpturpark, overnatningsmulighed og lignende. Der kan kun i begrænset omfang opføres nyt byggeri. Aktiviteter skal så vidt muligt foregå i eksisterende bygninger. Arealet ligger i Landzone. Dele af arealet er omfattet af strandbeskyttelseslinjen."*
(Kommuneplan 2009-2021 for Guldborgsund Kommune)

Om Natura2000-område

DN skal endvidere gøre opmærksom på, at rammeudlægget på Gedser Odde grænser op til Natura2000-område, F 83, der er udpeget for en række fuglearter, bl.a. forstyrrelsesfølsomme arter som havørn, og det må frygtes, at kommunens mål om 100.000 besøgende/år vil have en afgjort negativ påvirkning på sådanne arter. Dertil kommer, at et stort antal besøgende formentlig vil have en negativ påvirkning af sælbestanden i det nærliggende sælreservat på Rødsand, idet sælerne ofte opholder sig endog meget tæt på rammeområdet. Endelig kan der iflg. Gedser Fuglestations leder, der i årevis har overvåget fugletrækket på odden, ikke herske tvivl om, at forstyrrelser – og især "lysforurening" – vil have en "*afgjort negativ påvirkning*" af fuglelivet på Gedser Odde, idet rammeområdet er det punkt, der her i

landet passeres af det største antal trækfugle. Forår og efterår er det et øst/vest-gående træk af havfugle. Om efteråret er det de skandinaviske landfugle, der på vej mod syd, presses sammen i "en tragt" på Gedser Odde. Og netop her, hvor de skal ud over vandet, er de særligt påvirkelige af menneskelig forstyrrelse og – for de nattrækkende arters vedkommende – af lys.

Der ses ikke i kommuneplanen at være foretaget en vurdering i henhold til Habitatdirektivet af nyudlægget, GEDS O3, og ej heller af konsekvenserne af de 100.000 turister, som kommunen ønsker/forventer, vil besøge området med de planlagte ændringer på odden. Det fremgår ikke af kommuneplanen, om der er foretaget en vurdering i henhold til udpegningsgrundlaget. I følge Udkast til Vejledning til Habitatbekendtgørelsen om kravet til dokumentation fremgår det, at *"Alle aspekter af en plan eller projekt, som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter skønnes at kunne påvirke Natura20000 områder skal identificeres under hensyn til den bedste videnskabelige viden på området. Myndigheden skal have sikret sig, at det kan afvises at en plan eller projekt skader området, dvs. myndigheden skal have vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger. Det er tilfældet når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger. Der er altså tale om en meget høj prioritering af et sikkert fagligt grundlag. Dette forsigtighedsprincip er fastslået i EF-Domstolen i den såkaldte Muslingedom"*.

Den endelige vedtagelse af kommuneplanen er således i strid med Habitatdirektivet, for så vidt angår den manglende konsekvensvurdering.

- og om Miljøcenter Roskildes vurdering af kommuneplanforslaget

Miljøcenter Roskilde har gjort indsigelse mod kommuneplanforslaget for så vidt angår rammeområde GEDS O3, da rammen, som den forelå i forslaget til Kommuneplan 2009-2021, var udvidet både funktionsmæssigt og bygningsmæssigt og således som noget nyt bl.a. muliggjorde overnatning (– se vedhæftede mail og telefonnotat: Bilag 4).

Miljøcentret var imidlertid ikke indstillet på øget aktivitet på området og krævede derfor i et veto mod rammeområdet, at man højst kunne videreføre den gældende ramme for området. Den "gældende" ramme - som den var anført i Sydfalster Kommunes gamle kommuneplan 2004-2009 – er imidlertid ikke lovlig (jf. Guldborgsund Kommunes mail af 06.01.10: Bilag 3), da den aldrig er blevet vedtaget.

Samme mail viser også, at kommunen selv betragter området som et nyudlæg, og at rammeområdet således aldrig retligt har været en del af kommuneplanen.

Skal kommunen således leve op til miljøcentrets indsigelse, kan området ikke have anden anvendelse end, hvad der retteligt kan finde sted på arealet inden den endelige vedtagelse af Kommuneplan 2009-2021.

Derved kan der ikke udlægges et nyt rammeområde på arealet, og området bør således henligge som naturområde med offentlig adgang.

Konklusion

Kommuneplanramme GEDS O3 er jf. ovenstående i strid med såvel Planlovens bestemmelser for Kystnærhedszonen (da der hverken foreligger en planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for arealudlægget) og i strid med Habitatdirektivets krav om redegørelse for den miljømæssige påvirkning af planlægningen.

Derudover har en indsigelse fra Miljøcenter Roskilde krævet området fastholdt i den retlige status, som området havde i den gamle kommuneplan, hvor der jf. Guldborgsund Kommune retligt ikke var udlagt et rammeområde med dette formål på arealet.

På den baggrund skal DN Guldborgsund bede Naturklagenævnet erklære kommuneplanramme GEDS O3 for ugyldig.

På afdelingsbestyrelsens vegne

- venlig hilsen

Sven Aabolt

DN-Guldborgsund

Bilag vedlagt.